

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **Bulgariatour spol. s r.o.**, se sídlem Zázvorkova 1996/28, Praha 5, zastoupen Mgr. Lukášem Trojanem, advokátem v Praze, Hvězdova 1716/2b, proti žalované: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 3. 2008, čj. ČOI 910/2008/0100/1000/2007/2008/Kr/Št, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2010, čj. 8 Ca 205/2008 - 47,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2010, čj. 8 Ca 205/2008 - 47, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Česká obchodní inspekce, inspektorát Středočeský a Hlavního města Prahy, rozhodnutím ze dne 3. 12. 2007, čj. 3685-10-07, uložila žalobci pokutu ve výši 20 000 Kč za porušení § 12 odst. 2 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“). Žalobce porušil dané ustanovení tím, že v postavení prodávajícího poskytl spotřebiteli neúplné informace o ceně zájezdů, v nabídce deklarovaných pod názvem DOPRODEJ. Nabízená cena zájezdu do destinace Řecko - Ouranoupolis – hotel Akti (polopenze), letecky z Prahy v termínu 24. 8. - 4. 9. 2007 neobsahovala cenu za letištní a bezpečnostní taxu a palivový příplatek, a vzbuzovala tak zdání, že cena zájezdu je nižší, než jaká je ve skutečnosti.

[2] Žalovaná zamítla odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 19. 3. 2008, čj. ČOI 910/2008/0100/1000/2007/2008/Kr/Št.

II.

[3] Rozhodnutí žalované napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Namítl v ní, že žalovaná nesprávně posoudila věc jako porušení § 12 zákona o ochraně spotřebitele. Žalobce informoval spotřebitele o ceně zájezdu úplným způsobem a nezatajil žádné okolnosti, které by měly vliv na výši ceny zájezdu. Na reklamním letáku byla zřetelně vyznačena cena pro jednu osobu s tím, že v dolní polovině letáku bylo uvedeno, co vše je v ceně zahrnuto. Na letáku byla uvedena i informace, že v ceně není zahrnuta letištní a bezpečnostní taxa ve výši 1150 Kč a palivový příplatek ve výši 750 Kč. Žalobce vyvinul maximální úsilí informovat spotřebitele o ceně zájezdu. Rozložení ceny letecké dopravy u zájezdů na několik složek je způsobeno tím, že letecké společnosti mění příplatky několikrát do roka. Informování spotřebitelů bylo i v souladu s čl. 3 směrnice Rady 90/314/EHS. Žalobce rovněž upozornil, že správní orgán v rámci kontroly u něj prováděné v roce 2006 neshledal ve stejném způsobu uvádění ceny pochybení a nedošlo následně ze strany žalovaného k žádným právním krokům. Způsob uvedení ceny zájezdu na reklamním letáku koresponduje s předchozími ústními doporučeními pracovníků žalovaného.

[4] Městský soud rozsudkem ze dne 14. 5. 2010, čj. 8 Ca 205/2008 - 47, rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. S poukazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2007, čj. 3 As 16/2007 - 57, konstatoval, že prodávající je povinen spotřebitele informovat v souladu s cenovými předpisy o ceně služeb zřetelným označením výrobku cenou nebo informaci o ceně výrobků či služeb jinak vhodně zpřístupnit. Žalobce v předmětném letáku zřetelně uvedl, jaké položky cena zahrnuje a jaké nikoliv. Výslovně je zde uvedeno, že cena nezahrnuje letištní a bezpečností taxu ve výši 1150 (dítě do 5 let 750 Kč) a palivový příplatek, který v srpnu činil 750 Kč. Spotřebiteli tedy byla informace o ceně přístupná okamžitě bez toho, že by byl nucen činit jakýkoliv úkon směřující ke zjištění ceny konkrétní služby. Městský soud proto dospěl k závěru, že žalobce neporušil § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, § 13 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a ani vyhlášku č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon o cenách. Žalobce seznámil spotřebitele s cenou poskytované služby před jednáním o koupi zboží, nikoliv až v okamžiku sjednání rezervační smlouvy.

III.

[5] Rozsudek městského soudu napadla žalovaná (stěžovatelka) kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka konstatovala, že skutečnou cenou zájezdu je cena obsahující dané příplatky, jejichž výše byla žalobci v době zpracování nabídky známa. Správní orgán posoudil vyčlenění těchto položek mimo hlavní údaj o ceně jako záměrné snižování informace o skutečné ceně zájezdu. Ustanovení § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele dopadá i na takové informace o ceně, které při „správném“ úhlu pohledu sice vedou k následně účtované ceně, nicméně obsahují rovněž prvek způsobilý dovést adresáta k závěru, nebo i pouhému dojmu, že účtováno bude méně. Ve střední části předmětného letáku byl uveden údaj o ceně zájezdu bez poplatků a jako druhý nejníže umístěný údaj na

letáku byl v písmu poloviční velikosti uveden údaj o výši dalších obligatorních složek ceny zájezdu. Šlo tedy o zjevnou snahu ovlivnit spotřebitele uvedením snížené ceny. Relevantní otázkou tak není to, zda leták obsahoval všechny složky ceny, nýbrž to, zda celkové koncipování letáku nevzbuzovalo zdání, že náklady spojené s dopravou jsou již zahrnuty v částce uvedené dvojnásobně velkými číslicemi uprostřed letáku. Zdání, že tyto náklady jsou zahrnuty již v nejvýrazněji uvedené ceně, je podpořeno i tím, že reklamní leták není typem dokumentu určeného ke kompletnímu přečtení a následnému doplnění vlastním výpočtem, nýbrž má upoutat pozornost uvedením několika základních dat.

[6] Stěžovatelka rovněž upozornila, že jí zastávaný přístup uplatňoval městský soud i ve svých předchozích rozhodnutích ve skutkově obdobných věcech (sp. zn. 10 Ca 194/2008, sp. zn. 10 Ca 39/2008, sp. zn. 10 Ca 123/2008, sp. zn. 11 Ca 215/2008 a sp. zn. 11 Ca 221/2009), v nichž se ztotožnil se závěrem stěžovatelky, že takto koncipované letáky neodpovídají požadavku stanovenému v § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele.

IV.

[7] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti namítl, že Nejvyšší správní soud nemůže na základě § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout ke skutečnostem, které stěžovatelka neuvedla v řízení před městským soudem. Mezi tyto skutečnosti patří koncipování letáku v rozporu s § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, jež je podle stěžovatelky způsobilý vzbudit zdání jiné ceny. Polemika ohledně velikosti písma jednotlivých složek ceny není způsobilá zpochybnit argumentaci městského soudu. Informace o výši příplatků byla na letáku uvedena červenou barvou. Toto odlišení je natolik výrazné, že celkový dojem zanechává výraznější odlišení než napadená částka. Pokud by žalobce postupoval v souladu s názorem stěžovatelky, nemohl by spotřebitele informovat o ceně zájezdu při splnění různých podmínek. Spotřebitele je nutné považovat za svéprávnou osobu, která je způsobilá zjistit základním myšlenkovým procesem nabídku, na kterou reaguje. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2009, čj. 2 As 75/2008 - 96, žalobce uvedl, že v posuzovaném případě měl spotřebitel k dispozici informace takového druhu, aby mohl snadno a kvalifikovaně učinit své spotřebitelské rozhodnutí.

[8] Žalobce nesouhlasí s odůvodněním správního rozhodnutí, že „benevolentní posouzení“ při předcházející kontrole nezavazuje správní orgán ke stejnému postupu i v následujících obdobích. Tento postup je v rozporu se zásadou legitimního očekávání. Odvolávání se na závěry městského soudu v jiných věcech žalobce označil za účelové, neboť soud posuzoval skutkový stav zjištěný v předmětné věci, přičemž nebyl vázán svými předchozími názory. Městský soud postupoval v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu i směrnicí Rady 90/314/EHS. Informace o tom, že cena neobsahuje příplatky, nebyla poskytnuta nedovoleným nebo zavádějícím způsobem. Informace o ceně byly spotřebiteli poskytnuty okamžitě, aniž by musel učinit úkon směřující ke zjištění ceny konkrétního výrobku.

V.

[9] Stěžovatelka v kasační stížnost namítla stížní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nejvyšší správní soud je při posuzování kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 2 a 3 věty první s. ř.

s. a zásadou dispoziční vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Podle § 109 odst. 3 věty druhé s. ř. s. je však povinen zkoumat, zda napadené soudní rozhodnutí netrpí některou z taxativně uvedených vad, mimo jiné nepřezkoumatelností, k níž Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. V posuzované věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. K vadě nepřezkoumatelnosti přitom přihlédl z úřední povinnosti, jelikož ji sama stěžovatelka v kasační stížnosti nenamítala. Kasační stížnost je tedy důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud musí konstatovat, že z napadeného rozsudku městského soudu nelze blíže seznat, jakými úvahami byl městský soud veden. Městský soud ve svém rozsudku bez dalšího odůvodnění uvedl, že poskytovatel služby splní svou povinnost ve smyslu § 12 zákona o ochraně spotřebitele, pokud spotřebitel nemusí ke zjištění ceny činit jakýkoliv úkon. Dále však uvedl, že na předmětném letáku je výslovně uvedeno, že cena zájezdu nezahrnuje letištní a bezpečnostní taxu a palivový příplatek. Spotřebiteli tak byla informace o plné ceně přístupna okamžitě bez toho, že by spotřebitel byl nucen činit jakýkoliv úkon směřující ke zjištění ceny konkrétní služby. Jiné závěry či úvahy rozhodnutí městského soudu neobsahuje.

[11] Z daného rozhodnutí není ani zřejmé, jak právní závěry vyslovené v městským soudem zmiňovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2007, čj. 3 As 16/2007 - 57, svědčí závěru městského soudu o důvodnosti žaloby. Zdejší soud připomíná, že dané rozhodnutí vycházelo ze skutkového stavu, kdy poskytovatel služby seznámil spotřebitele s cenou této služby až poté, co nastoupil do vozidla městské hromadné dopravy a nacházel se v placené zóně ve vozidle. Spotřebitel tedy neměl možnost se seznámit s informací o ceně za přepravu před jednáním o koupi služby. O takovou situaci však v této věci nešlo.

[12] Jelikož je odůvodnění rozhodnutí velmi stručné, nelze z něj seznat, zda a případně proč se městský soud neztotožňuje s dříve vyslovenými judikatorními závěry, zmiňovanými stěžovatelkou v kasační stížnosti, nebo zda je dokonce pomíjí. Rovněž není zřejmé, zda považuje nyní posuzovaný případ z hlediska skutkového stavu za odlišný, a proto na něj daná rozhodnutí nedopadají. Nejvyšší správní soud setrvale zastává názor, že rozdílné rozhodování různých senátů krajských soudů v obdobných věcech je potud nežádoucí (a může způsobit nezákonnost příslušného soudního rozhodnutí pro porušení práva na spravedlivý proces zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), děje-li se nereflektovaně, tedy pokud ten senát krajského soudu, který rozhoduje později, se argumentačně nevypořádá s dříve vysloveným právním názorem jiného senátu, třebaže je mu takový názor znám či mu být znám měl a mohl (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2007, čj. 2 As 94/2006 - 51, ze dne 12. 8. 2004, čj. 2 Afs 47/2004 - 83, ze dne 16. 8. 2006, čj. 1 Aps 2/2006 - 68). Shora zmiňovaná rozhodnutí, s výjimkou rozhodnutí sp. zn. 1 As 46/2010 a sp. zn. 1 As 101/2010, byla vydána před rozhodováním městského soudu ve věci sp. zn. 8 Ca 205/2008.

[13] Pro další rozhodování Nejvyšší správní soud uvádí, že požadavek řádného informování o ceně ve smyslu § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele již byl zdejším soudem posuzován. Nejvyšší správní soud se v rozsudku ze dne 19. 8. 2010, čj.

1 As 46/2010 - 79, (www.nssoud.cz), zabýval skutkově obdobným případem, v němž prodejce u jednotlivých nabízených pobytů uváděl velkým a tučným písmem cenu, která však nezahrnovala letištní a bezpečnostní taxy a palivový příplatek. Informace o tom, že k deklarovaným cenám je nutno připočíst ještě uvedené poplatky (včetně jejich výše), byla uvedena drobným písmem ve spodní části letáku. Nejvyšší správní soud dovodil, že předmětný leták představoval porušení § 12 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť informace o ceně na něm zachycená vzbuzovala zdání, že cena je nižší, než jaká je ve skutečnosti. Nejvyšší správní soud, ve shodě se závěry přezkoumávaného rozsudku městského soudu ze dne 30. 11. 2009, čj. 11 Ca 215/2008 - 43, v daném rozhodnutí vyložil, že prodejce má povinnost poskytnout spotřebiteli při nabídce a prodeji zboží či služeb informaci o konečné nabídkové ceně, která v sobě zahrnuje všechny poplatky. K týmž závěrům dospěl i v rozsudku ze dne 9. 12. 2010, čj. 1 As 101/2010 - 82, který se také zabýval skutkově podobným případem.

[14] Uvedené právní závěry korespondují i s další relevantní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Ten v rozsudku ze dne 12. 1. 2006, čj. 3 As 37/2005 - 59, dospěl k závěru, že nelze *„spravedlivě požadovat po spotřebiteli, aby u každého výrobku či služby zkoumal, zda uvedená cena je již cenou konečnou, či zda je k ní zapotřebí připočíst DPH, a to v sazbě základní či snížené. V daném případě tedy žalovaná dospěla ke správnému závěru, že neuvedením konečné ceny, nýbrž ceny neobsahující DPH, byl porušen § 12 zákona o ochraně spotřebitele, ukládající prodejcům informovat spotřebitele o ceně nabízených výrobků v souladu s cenovými předpisy.“*

[15] I samotný městský soud opakovaně vyslovil, že po spotřebiteli nelze požadovat, aby vyvíjel zvláštní aktivitu při zjišťování ceny výrobku. Naopak zdůraznil, že by informace o ceně měly být spotřebiteli dostupné bezprostředně bez nutnosti činit další úkony ke zjištění jeho ceny. Městský soud v rozsudku ze dne 2. 3. 2006, čj. 11 Ca 203/2005 - 30, publ. pod č. 898/2006 Sb. NSS, dospěl k závěru, podle nějž *„musí jít při výkladu ustanovení § 12 zákona o ochraně spotřebitele o takové informace, které jsou zákazníkovi (spotřebiteli) přístupné okamžitě bez toho, že by byl zákazník nucen činit jakýkoliv úkon směřující ke zjištění ceny zcela konkrétního výrobku.“*

[16] Městský soud dále v rozsudku ze dne 27. 11. 2009, čj. 11 Ca 140/2008 - 40, dospěl k závěru, že skutečnost, že k uváděné ceně pobytového zájezdu je nutné připočíst letištní a bezpečnostní taxy a palivový příplatek, jejichž výše byla v propagačním letáku uvedena mimo údaj o ceně služby malými písmeny, nutila zákazníka provádět výpočet konečné ceny služby. Takový postup není podle daného rozsudku správný, neboť není povinností průměrného spotřebitele v ceníku služeb hledat, zda je cena uvedená v letáku LAST MINUTE již konečná, nebo zda je třeba dopočítat cenu o letištní, bezpečnostní a palivový příplatek, protože spotřebitele nelze nutit, aby si cenu dopočítal sám. K témuž závěru dospěl městský soud např. i v rozsudku ze dne 30. 3. 2010, čj. 11 Ca 221/2009 - 37. I v nyní posuzovaném případě byla cena zájezdu, v níž nebyla zahrnuta letištní a bezpečnostní taxa a palivový příplatek, uvedena tučným písmem v prostřední části letáku, zatímco položky, které nebyly do této ceny zahrnuty, byly uvedeny písmem poloviční velikosti ve spodní části letáku. Cena těchto příplatků byla zdůrazněna červenou barvou. Bude třeba zvážit i to, že se v dané věci jednalo o leták inzerující doprodej zájezdů. Tento typ reklamy neslouží k detailnímu zkoumání zákazníkem – spotřebitelem, ale naopak má za cíl jej

vizuálně upoutat, přičemž cena je nepochybně jedním ze základních a rozhodujících faktorů. Letištní a bezpečnostní taxa a palivový příplatek tvoří nedílnou součást konečné ceny zájezdu, přičemž jejich úhrada představuje jednu z podmínek realizace smlouvy – uskutečnění zájezdu. Nejedná se tedy o žádný nadstandard nebo fakultativní položku ceny zájezdu. Ačkoliv se výše těchto obligatorních položek ceny může v průběhu roku měnit, v případech, kde je jejich cena v době inzerce známa, prodejci zájezdů nic nebrání v tom, aby spotřebitele informoval o konečné výši ceny.

[17] Zákonná úprava i judikatura tedy obecně požadují, aby byl spotřebitel seznámen s konečnou cenou, aniž by musel k tomu činit další (početní) úkony a současně, aby prodejcem uváděná cena nevzbuzovala zdání, že je nižší, než jaká je ve skutečnosti. Závěr městského soudu v nyní posuzované věci však s uváděnými konzistentními závěry nekoresponduje a městský soud rovněž nezdůvodnil, proč se od dříve vyslovených právních názorů odchýlil. V dalším řízení proto bude především třeba, aby se městský soud zabýval tím, nakolik žalobní námitky obstojí v konfrontaci s právními závěry, které již soudy v obdobných věcech vyslovily. Své rozhodnutí rovněž dostatečně podrobně odůvodní. Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší se zabývat otázkou, zda rozhodnutí žalovaného obsahovalo všechny potřebné náležitosti, nebo zda se řádně zabývalo koncipováním letáku, jak uvádí žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti. To je ve vztahu k jednotlivým žalobním námitkám úkolem městského soudu v dalším řízení.

[18] Nejvyšší správní soud pouze pro úplnost podotýká, že nemožnost uvádět v řízení o kasační stížnosti nové důvody či skutečnosti ve smyslu § 104 odst. 4 a § 109 odst. 4 s. ř. s., které nebyly uplatněny v řízení před krajským (městským) soudem, dopadá pouze na stěžovatele, který byl v řízení před krajským soudem žalobcem. Zatímco na žalobce dopadají v kasačním řízení důsledky toho, že u krajského soudu neunesl svou povinnost tvrzení, žalovaná v této věci takovou povinnost dosud neměla, a nemůže tak být ve své argumentaci v zásadě nijak omezována (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2008, čj. 1 Ans 5/2008 - 104). Neobstojí tak stanovisko žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti, v němž poukazuje na to, že stěžovatelka uvádí nové skutečnosti poprvé až v řízení o kasační stížnosti.

[19] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm městský soud rozhodne vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[20] V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. srpna 2011

JUDr. Michal Mazanec

předseda senátu